

Geolokatsiooniandmete nõuded EL raadamisvabade toodete määruse alusel

FAIRTRADE

Kaasrahananud Euroopa Liit

Mikro-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele

Viimane uuendus: 16.4.2026

Hoolsuskohustus

Euroopa Liidu raadamisvabade toodete määrus (EUDR) tagab, et Euroopa Liidu turule sisenevad asjakohased toorained on raadamisvabad ja seaduslikult hangitud. Fairtrade on täiendanud nii oma kakao- kui kohvi standardeid, lisades EUDR-iga seotud nõudeid, näiteks geolokatsiooniandmete kogumise. Eesmärk on jaotada regulatiivsete nõuete täitmise koormus tarneahelas kõigi osapoolte vahel õiglasemalt. Enne toote Euroopa Liidu turule toomist või selle eksportimist peavad ettevõtjad esitama hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni (DDS või eesti keeles HTD), mis sisaldab kõiki nõutud geolokatsiooniandmeid. **Kui geolokatsiooniandmed on puudulikud või puuduvad üldse, ei tohi toodet Euroopa Liidu turule tuua (EUDR artikkel 9).**

Peamised õiguslikud määratlused (EUDR)

Maatükk: tootjariigi seadustele vastav maa-ala ühest maaomandist, millel on piisavalt ühetaolised tingimused, et hinnata raadamise ja metsa degradeerumise üldist riski seoses kõnealusel maa-alal toodetud asjaomaste saadustega; (EUDR artikkel 2 punkt 27).

Geolokatsioon e. asukohatuvastus: maatüki geograafiline asukoht, mida kirjeldatakse laius- ja pikkuskoordinaatidega, mis vastavad vähemalt ühele laius- ja ühele pikkuskraadipunktile ning mis on vähemalt kuus kümnendkohta pikad. Üle nelja hektari suuruste maatükkide puhul (välja arvatud veiste tootmiseks kasutatavad maatükid) kasutatakse asukoha määramiseks polügoone, kus esitatakse piisav arv laius- ja pikkuskraadipunkte, et kirjeldada iga maatüki piiri (EUDR artikkel 2 lõige 28).

Geolokatsiooni regulatiivsed kohustused

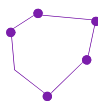
Artikkel 9: teabele esitatavad nõuded

Hoolsuskohustuse teabenõuete kohaselt peavad asjakohaseid tooraineid liidu turule toovad või neid eksportivad ettevõtjad koguma ja esitama geolokatsiooniandmed kõigi maatükkide kohta, kus vastav tooraine on kasvatatud. See teave tuleb esitada hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonis (DDS/HTD), mis esitatakse ELi infosüsteemi TRACES.

Geolokatsiooni andmeid tuleb koguda ja esitada kahel kujul:

Väiketalu maatumikude puhul (<4 hektarit) võib piisata ühest laius- ja pikkuskraadipunktist (tsentroid).

Suurte maatumikude puhul (>4 hektarit) on nõutud polügoonkoordinaadid, mis kirjeldavad maatumiki kogu piiri kuju.

Satelligence: Fairtrade'i partner geolokatsiooniandmetega töötamisel

Fairtrade ei tugine avalikele kaartidele, et tagada võimalikult kõrge andmete kvaliteet ja asjakohasus.

Täpsete analüüside saamiseks teeb Fairtrade koostööd Satelligence'iga, mis on maaseire valdkonna juhtiv ettevõtte ja omab enam kui 20-aastast kogemust kaugseires.

Satelligence arendab täpset metsa- ja tooraine alusandmestikku, mis eristab looduslikke metsi teistest maakasutusviisidest, nagu varjus kasvatatud kohv ja täispäikeses kasvatatav kakao. Satelligence'i metsakiht on **81–93% täpsusega kogu Lõuna-Ameerikas, Aafrikas ja Aasias**.

Süsteem jälgib maakasutuse muutusi peaaegu reaalajas, töödeldes tuhandeid satelliidipilte **Euroopa Kosmoseagentuuri** (Sentinel-1 ja Sentinel-2) ning **NASA** (Landsat) satelliitidelt 10-meetrise ruumilise lahutusvõimega.

Fairtrade'i ühildamine EUDRi geolokatsiooninõuetega

Fairtrade teeb koostööd Satelligence'iga, pakkudes kõigile **kakao ja kohvi väiketootjate organisatsioonidele tasuta raadamise riski hindamist**. Raadamisriski analüüsimiseks esitavad väiketootjate organisatsioonid Fairtrade'le geolokatsiooniandmed. Lisaks raadamisanalüüside koostamisele koolitavad ja toetavad Fairtrade ning tootjavõrgustikud Aasias, Aafrikas, Ladina-Ameerikas ja Kariibi mere maades ühistuid geolokatsiooniandmete kogumisel ja parandamisel ning EUDR-iks valmistumisel.

Geolokatsiooniandmete esitamine

Tootja geolokatsiooniandmed jagatakse kolmandast osapooltest teenusepakkujaga Satelligence, kes koostab satelliittehnoloogiate abil raadamisriski analüüsi. Fairtrade ei jaga andmeid ega nendest tulenevaid seiretulemusi kolmandate osapooltega ilma ühistu selgesõnalise nõusolekuta.

Andmete valideerimine ja Fairtrade'i kvaliteedikontroll

- Andmekaitse tagamine
- Andmete terviklikkus
- Koordinaatide vormingud
- Samas piirkonnas asuvad polügoonid
- Kehtiv polügooni kuju
- Maatükid sisaldavad geolokatsiooniandmeid (polügoon- või punktandmed)

Raadamisanalüüs

Aruanne sisaldab järgmist teavet:

- liikmete ja maatükkide koguarv
- punkt- ja polügoonidega kaardistatud maatükkide arv
- seiratud maa ala
- raadamistegevusega maatükkide arv
- raadatud maa ala
- kaitsealadel asuvate maatükkide arv
- analüüsi kuupäev

Raadamise indikatsioonid ja hoiatused

Kui ilmneb võimalik raadamise indikatsioon, peavad tootjad selgitama selle põhjuse ning kasutama meetmeid nii indikatsiooni kui seotud riski maandamiseks.

- **Farmi piires toimuv raadamise indikatsioon - lahenda:**
  - kogu lisatõendeid, et tegemist on valehäirega;
  - kogu ja esita geolokatsiooni andmed uuesti;
  - kogu ja esita polügooniandmed uuesti;
- **Kaitsealal asuva maatüki raadamise indikatsioon - lahenda:**
  - järgmine audit peab kinnitama nõuetele vastavuse;
  - tõenda, et põllupidamis ettevõttele on antud seaduslik luba;
  - tõenda, et põllupidamis ettevõttele on tehtud seaduslik erand;

Et neid samme tõhusalt teha, on **üliloluline** ühistuid andmete kogumisel ja pideval kontrollimisel toetada, eriti täpsete polügooniandmete kaardistamisel ning vajalike uuringute läbiviimisel. Tegemist on ressursimahukate ja aeganõudvate protsessidega, mistõttu on ettevõtja sihipärane tugi farmeritele **kriitilise tähtsusega**, et nad suudaksid nõuetele vastata ja indikatsioonid usaldusväärselt ja õigeaegselt lahendada.

Foto: Tobias Thiele Fairtrade Fairpicture

Miks tegutseda varakult?

Tootjad (farmerid, ühistud)

- Säilib juurdepääs EL turgudele
- Väheneb oht ootamatuks kõrvalejätmiseks või saagi tagasi lükkamiseks
- Võimaldab farmis paremat tegevuste planeerimist ja jätkusuutlikkust
- Suurem võimalus tehnilisele ja rahalisele toetusele

Kauplejad ja kaubamärgid

- Vähendab EUDRist tulenevaid õiguslikke ja finantsriske
- Aitab vältida viivitusi tarnimisel, trahve ja kauba tagasilükkamist
- Parandab tarneahela läbipaistvust ja planeerimist
- Tugevdab brändi mainet nõuete ennetava järgimise kaudu

Lisainfo:

[Fairtrade Supply Chain Traceability](#)

Lisa juhendid:

Eetiline Andmete Jagamine
Otsustuspuu tarkvara valimiseks

EUDRks valmis Fairtrade'i abil

euadrsupport@fairtrade.fi

**Kasulik materjal?
Palun anna tagasisidet!**

